



3 Днем Конституції України

28 червня – день Конституції України

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ – ОСНОВНИЙ ЗАКОН ДЕРЖАВИ

ІСТОРІЯ СВЯТА

Основний документ України затвердили у 1996 році 28 червня. Проте, всі ми знаємо, що це далеко не перший збірник законів. Ярослав Мудрий ще у XII столітті написав «Руську правду». І не варто забувати про «Конституцію Пилипа Орлика».



«РУСЬКА ПРАВДА» ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Оригіналу збірника законів досі не знайшли.

Проте, є багато переписів, списків та копій, з яких дослідники і черпають необхідну інформацію.

«Руська правда» – без заперечень, перша так звана конституція нашого народу. В ній містилася низка норм закону: кримінального, торгівельного, відносин з іншими державами.

З найцікавішого можна виділити те, що згідно цього збірника прав, людину можна було вбивати, якщо вона посягнула на чуже життя. Розправу над кривдником дозволяли здійснювати родичам вбитого. За крадіжку карали жорстоко рабів та бідняків. Хоча й для багатих були суворі покарання.

Закон оберігав природу та тварин. За вбивство коней, худоби кривдник мав сплатити чималу суму до державної скарбниці, значно меншу потерпілій стороні. Штраф накладався за зрубані дерева і знищені рої бджіл.

Дбав закон і про наймитів, якщо пан невчасно виплачував зароблені гроші, він мав сплатити величезну суму до скарбниці.

Сьогодні дослідники наголошують, що не всі норми права у «Руській правді» Ярослава були справедливими. Точаться суперечки і про авторство. Одні вважають, що писали закони кілька людей, і Ярослав Мудрий не має до цього відношення, інші кажуть, що «Руська правда» є аналогом збірника законів зі Скандинавії. Але, безперечно – це перша і найстарша наша конституція.



«КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА»

Конституція складалася з 16 статей. Її поправу можна назвати українською, оскільки в тексті зафіксували назву країни «Україна». Вперше у документі владу поділили на законодавчу, виконавчу та судову. Виконавцем був гетьман, влада якого була довічною. Проте, влада гетьмана була обмеженою. Він не міг самостійно займатися зовнішньо-політичними справами, розпоряджатися грошима та землями.

Конституція була важлива тим, що в ній йшлося про Україну, як вільну державу і вільний народ.

Варто зазначити, що перші Конституції в Європі з'явилися аж 70 років по тому, як свою уклав Пилип Орлик.



КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ 1996 РОКУ.

Цікаво, що Україна як незалежна держава прожила без власної Конституції практично п'ять років і стала останньою з пострадянських країн, де прийняли Конституцію – основу української держави, де написано,

що країна існує для людей, але не навпаки.

ІСТОРІЯ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

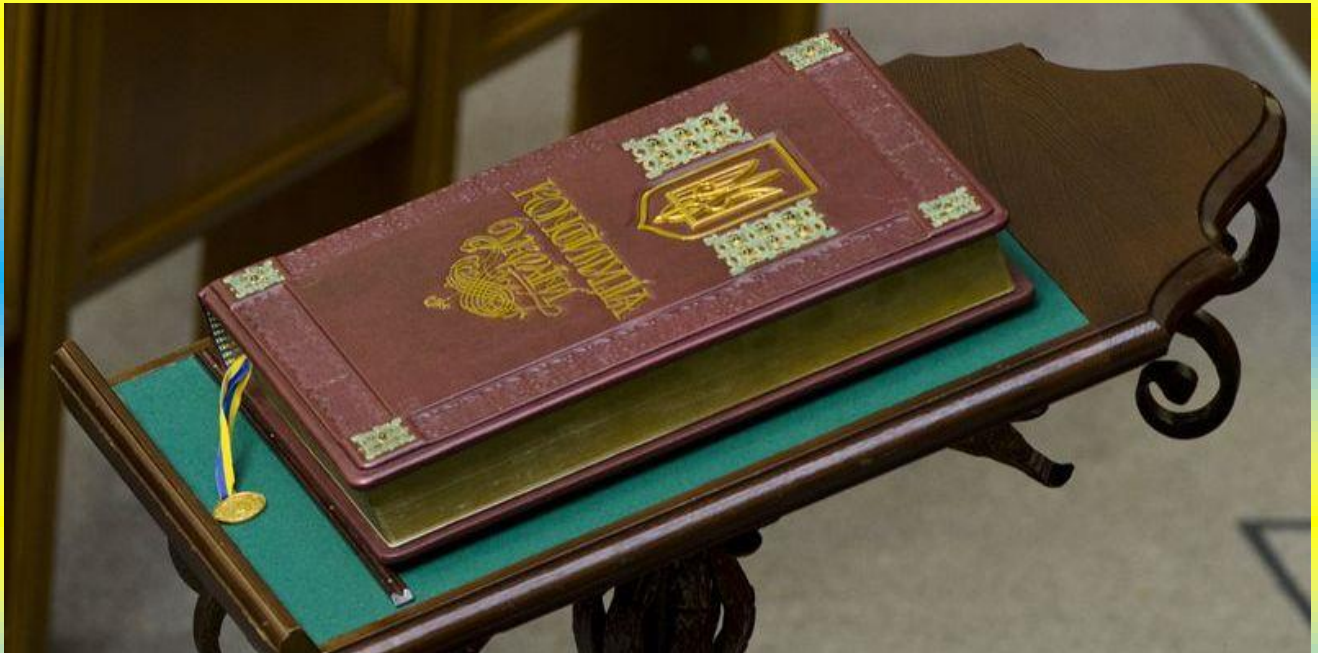
У 1996 році створили спеціальну парламентську комісію під керівництвом депутата Михайла Сироти, якого вважають одним з «батьків» Конституції.

Розгляд документа у Верховній раді почався 27 червня, а контролював процес особисто тодішній Президент Леонід Кучма.

В ту ніч дискусія депутатів тривала протягом 23 годин, з 27 по 28 червня. А спікер Ради Олександр Мороз заявив, що депутати працюватимуть до тих пір, поки не буде прийнята Конституція.

Тоді депутати врахували всі зауваження президента України Леоніда Кучми та підтримали всі суперечливі статті проекту: про державні символи нашої країни, про державну українську мову, про право приватної власності.

28 червня о 9:20 відбулося голосування народних депутатів України за прийняття Конституції. За те, щоб прийняти Конституцію України проголосували 315 депутатів; 36 — проти, 12 утрималися, 30 не голосували.



Після ухвалення Конституції Парламентарій урочисто вніс до зали синьо-жовтий державний прапор, тоді ж в українському парламенті вперше пролунав національний гімн України.

Міжнародне співтовариство схвалило Конституцію України, назвавши її однією з найдемократичніших у світі.

День Конституції України, 1996 рік



Прапор України, 1996 рік



ТРАДИЦІЇ СВЯТКУВАННЯ

28 червня – не просто додатковий вихідний день влітку. І щороку влада та активісти намагаються донести громадянам важливість Конституції України, влаштовуючи багато просвітницьких та патріотичних заходів, виставок, парадів, концертів та фестивалів.

Традиційно, в День Конституції України вулиці прикрашають національними прапорами та патріотичними плакатами. Також лунають урочисті промови, привітання перших осіб держави та членів інших країн.



Цікаво, що День Конституції — це єдиний державний вихідний, згадка про який є в самому тексті Основного закону:
«Стаття 161. День прийняття Конституції України є державним святом — Днем Конституції України».

Зазначимо, також 28 червня 2020 року в Україні відзначатимуть День молоді.

11 цікавих фактів про Основний закон.

“За” ухвалення Основного закону проголосували 315 народних депутатів з 300 необхідних.

Конституція України 1996 року стала першою загальновизнаною у всьому світі Конституцією незалежної української держави. Вона визначає основи суспільного і державного ладу, права і свободи людини і громадянина, порядок організації і функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Факти про Конституцію України:

- 1) Процес підготовки Конституції України затягнувся на шість років – з 1990 по 1996 рік. Прийняття документа гальмувалося протистояннями між президентом України та парламентом на фоні тривалої соціально-економічної кризи в країні.
- 2) Протягом 1990-1996 рр. було запропоновано 15 проектів Конституції України – від Конституційної комісії, політичних партій, науковців. Зокрема, комуністи пропонували зберегти назву УРСР, відновити радянську форму правління, обмежити права президента і увійти в новий Союз. А Крим міг би втратити статус автономії, якби була прийнята редакція Конгресу українських націоналістів.
- 3) Найбільш гострі дискусії точилися навколо питань розподілу повноважень між гілками влади, державної символіки, приватної власності, статусу Республіки Крим та російської мови.
- 4) За півроку до прийняття документа в російській газеті “Независимая газета” вийшов матеріал під назвою “Україна може отримати дуже хорошу Конституцію”, в якому московські експерти дуже позитивно відгукнулися про документ.
- 5) Активний період роботи над документом зайняв три місяці. У березні 1996 року проект документа був винесений на обговорення Конституційної комісії і рекомендований до розгляду Верховною радою. 2 квітня проект Конституції внесли до порядку денного засідань, а після двох місяців доопрацювання проект прийняли в першому читанні. При підготовці до другого читання в документ внесли близько шести тисяч поправок.
- 6) Засідання Верховної ради, на якому розглядався проект Основного Закону тривало цілу добу. 27 червня 1996 року парламент вирішив розглядати проект на одному засіданні без перерв. У результаті бурхливих дискусій за підсумками безперервної 24-годинної роботи депутатам вдалося узгодити всі положення документа. Голосування проводилося по кожній статті окремо і цілими розділами. Голосування за Конституцію України в цілому відбулося о 9:20 ранку 28 червня 1996 року.
- 7) “Є Конституція!”, – такі були перші слова голови Верховної ради Олександра Мороза після прийняття Конституції 315 голосами.
- 8) 21 червня 1996 року було прийнято доповнення Мороза про виключне право народу визначати і змінювати конституційний лад і про те, що це право не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.
- 9) Конституція України могла бути не прийнята 28 червня, бо напередодні історичного засідання парламенту Президент України видав указ про проведення всеукраїнського референдуму 25 вересня 1996 року про прийняття нової Конституції України. Однак після ухвалення Конституції цей указ був скасований.

10) Президент України Леонід Кучма не був присутній на доленосному засіданні парламенту, однак за кілька хвилин до остаточного прийняття депутатами Конституції прийшов до сесійної зали. Кучма у своєму короткому виступі назвав прийняття Конституції історичною подією.

11) Міжнародне співтовариство привітало ухвалення Конституції України, назвавши її однією з найдемократичніших у світі.

Конституція у мініатюрі. У 2011 році художник-графік Ігор Степанов створив першу мініатюрну Конституцію України розміром 2х3 см. Вона має 160 сторінок, на яких вручну написано 9 тисяч букв.





Конституція-комікс <https://osvitoria.media/news/konstytutsiya-v-komiksah-osnovnyj-zakon-derzhavy-vydaly-dlya-ditej/>.

У 2019 році у електронному варіанті створили Конституцію України для дітей у вигляді коміксів. Її авторами стали брати Капранови, а художником – Олександр Костенко.